

A vše je jinak

Když jsem jezdil se saleziány na „chaloupky“, tak jsem při přípravě těchto táborů věděl, že vytvářím plán, od kterého budu v realitě upouštět a podle kterého se budu řídit jen tehdy, když „svatý chaos“ dětského tábora nezrodí něco lepšího. Tato má zkušenost se mi připomněla během letošních prázdnin, kdy jsem v Kalifornii absolvoval první část své třetí probace. Chtěl jsem zůstat v USA o dva měsíce déle a pomáhat zde ve farnosti, ale otec provinciál mě viděl raději doma; těšil jsem se na pravý americký steak, ale naše paní kuchařka vařila strašně zdravě – něco ve stylu brokolice s tofu; pod vlivem příkladu amerických spoluobčanů jsem začal chodit do „mučírny“ – fitcentra, ale když jsem tomu po třech týdnech přicházel na chuť, tak jsem se ve slunné Kalifornii nachladil a se cvičením byl konec.

Svatý Ignác nám ve svých exerciciích dává návod, jak činit dobrá rozhodnutí a jak se na ně připravovat indiferencí. V životě to však často dopadá tak, že jsou to danosti života, ve kterých hledáme a nacházíme Boží vůli. Vůli, na kterou odpovídáme ani ne tak slovy, jako životním postojem a chováním. Život plánujeme, danosti prožíváme a Boží vůli rozlišujeme. Jak se to může zdát obtížné i snadné zároveň.

Josef Stuchlý SJ

Služebné kněžství a jezuité

Rok kněží, vyhlášený papežem Benediktem XVI., je pro řeholníky zejména příležitostí znovu se zamyslet nad tím, jak konkrétní podoba jejich řeholního zasvěcení ovlivňuje styl jejich kněžské služby. Tomuto tématu se z hlediska jezuitské spirituality věnuje následující studie Michaela J. Buckleyho, jehož první část přinášíme.

Zajímavý klíč

Je velmi nesnadné dobrat se zvláštního charakteru kněžství v Tovaryšstvu Ježíšově, ale klíčem k tomu by se snad mohla stát jedna jezuitská anomálie – ojedinělý postup, který Tovaryšstvo vždycky bránilo, a to i proti mocnému odporu a proti postavám vzbuzujícím respekt, jako byl Pius V.

Tovaryšstvo Ježíšovo je první a jedinou řeholní společností v církvi, jejíž členové přijímají kněžské svěcení před posledními sliby. Pro všechny platí, samozřejmě s výjimkou bratrů, že do Tovaryšstva se vstupuje jako kněz. Scholastik naplňuje svůj slib „vstoupit do Tovaryšstva“ teprve po vysvěcení na kněze. Profesové musí být před svými posledními sliby kněžími, stejně jako duchovní koadjuťoři. Ve všech ostatních řádech v Ignácově době skládali jejich členové slavnou profesi po ukončení noviciátu, kdy jim do kněžského svěcení zbývalo ještě mnoho let. Tova-

ryšstvo toto pořadí obrátilo a vytvořilo novou strukturu dalších probací a konečného začlenění, v níž se odrážejí mnohé prvky ze způsobů volby a jejího potvrzení v Duchovních cvičeních.

Ale proč? Tento postup navazuje na počátky vzniku Tovaryšstva jako řádu a na začleňování jeho prvních členů, a co víc, poukazuje na vztah mezi Tovaryštvem a služebným kněžstvím. Dějiny Tovaryšstva a způsob jeho vzniku jasně ukazují, že Tovaryšstvo nebylo založeno a ani dnes se nechápe jako řád, jehož někteří členové jsou kněžími a někteří bratry laiky. Toto rozlišení i sám titul „bratr laik“ prozrazují monastický původ a charakter, protože v klášteře rozdíl mezi chórovými mnichy a laickými bratry po staletí odlišoval kněze od bratrů. Rozlišení stupňů v Tovaryšstvu nebylo tohoto typu. Opravdu, v Ignácově mysli jsou všichni jezuité bratři – a tak může Ignác psát Františku Borgiovi: „Při-

jímám tě a беру jako našeho bratra.“ Historicky řečeno, Tovaryšstvo Ježíšovo nezačalo jako řeholní společnost, která později ustanovila, že někteří z jejich členů by měli být kněžími. Naopak, Tovaryšstvo vyšlo ze skupiny kněží – již vysvěcených mužů, kteří se zaujetím vykonávali kněžské služby, jak je sami na samém počátku vyjmenovali: „zповědi, vyučování a další duchovní činnosti“. V bule *Regimini militantis ecclesiae* se identifikovali podle diecézí, ze kterých pocházeli.

V první fázi utváření Tovaryšstva došlo k rozlišení čtyř způsobů chápání řádu. První způsob zahrnoval profese čtyř slibů, z nichž všichni byli kněžími („profesní Tovaryšstvo“); druhý zahrnoval spolu s profesí i formované koadjutory profesního Tovaryšstva, buď duchovní, nebo v časných věcech, kněze, nebo nekněze; třetí k nim připojil i ty, kdo jsou ještě ve formaci nebo v probaci; a čtvrtý obsahoval všechny, kdo žili pod poslušností generálního představeného. Svěcení v každém případě předcházelo poslední sliby. Byl-li někdo kněz, byl jím před konečným začleněním do Tovaryšstva Ježíšova. Samo Tovaryšstvo vzniklo po vzájemné shodě společníků, kteří byli kněžími.

Připraveni nechat se poslat papežem

Když se tito světští kněží setkali, aby rozhodli, zda se stanou řeholním řá-

dem (už poté, co se zavázali slibem chudoby a odevzdali se římskému veleknězi, který měl určovat jejich apoštolské poslání), předložili si ke společné úvaze (deliberaci) první ze dvou otázek:

„Když jsme se nabídli a odevzdali sebe a své životy Kristu, našemu Pánu, a jeho pravému a oprávněnému zástupci na zemi, aby námi mohl nakládat (disponovat) a poslat nás tam, kde to podle jeho soudu bude prospěšnější, ať k Turkům, nebo do Indie, nebo k heretikům, nebo k jiným z věřících, nebo k pohanům – bylo by, nebo nebylo k našemu účelu prospěšnější spojit se a navzájem se sjednotit v jedno tělo, takže by nás žádná jakkoli velká fyzická vzdálenost nemohla od sebe odloučit?“

Tak zněla otázka, kterou si tato skupina světských kněží položila. Souvisela s posílením jejich poslání, které už jako kněží vykonávali, a s jejich dříve vyslovenou ochotou nechat se poslat papežem – ať posilovat církev slovem a svátostmi, nebo se setkávat s ohromným světem nevěry. K těmto rokováním, z nichž vzešlo Tovaryšstvo Ježíšovo, dalo podnět to, že dva z nich byli právě vysláni do Sieny.

Odpověď zněla: „Měli bychom den za dnem upevňovat svou jednotu..., abychom dosáhli většího duchovního dobra svých bližních. Neboť jednotná duchovní síla je mocnější a v jakémkoli obtížném podniku vy-

drží víc, než kdyby byla rozdělená.“ Jednotu mezi sebou, k níž dospěli, si zvolili a chápali jako způsob posílení zvláštní formy kněžské služby, kterou dali k dispozici papeži ke službě církvi na celém světě. Služba církvi a ochota přijmout rozhodnutí římského velekněze byly spolu výslovně spojeny. První *Formule institutu* (1539) koncipovala toto odevzdání se takto: „sloužit jedinému Pánu a římskému veleknězi“. Konečná redakce této *Formule* (1550) to formulovala teologicky mnohem přesněji a způsobem otevírajícím cestu pozdějšímu chápání služebného kněžství jako služby všeobecnému kněžství věřících: „sloužit jedinému Pánu a církvi, jeho snoubence, pod římským veleknězem“.

Na této volbě nebylo nic divného. Jezuité jsou orientováni ke službě světové církvi, jak to konečná redakce *Formule institutu* jasně vyjadřuje. Biskup, kterému tato celosvětová zodpovědnost přísluší, je biskup Říma. Být tedy ke službám všeobecné církve při jejím celosvětovém poslání a úkolu starat se a pečovat o všechny lidi znamená být ku pomoci tomu, kdo tuto zodpovědnost nese. O tom byli první společníci přesvědčeni již před založením Tovaryšstva Ježíšova. Už 23. listopadu 1538 psali „Petr Faber a ostatní jeho druhové a přátelé“ svému bývalému rektorovi z koleje svaté Barbory o svém rozhodnutí:

„My všichni, kdo jsme se navzájem spojili v tomto Tovaryšstvu, jsme se zavázali nejvyššímu veleknězi, neboť on je pánem celé Kristovy žně. Když jsme se mu takto nabídli, dali jsme najevo, že jsme připraveni ke všemu, co nám v Kristu určí. V souladu s tím, když nás pošle tam, kam nás voláte vy, s radostí půjdeme. Důvod, pro který jsme se tímto způsobem podřídili jeho vůli a úsudku, byl ten, že jsme věděli, že nejlépe ví, co je prospěšné křesťanstvu jako celku.“

Tato orientace na sebe nakonec vzala konkrétní formu čtvrtého slavného slibu členů profesního Tovaryšstva, který není slibem „loajality“ nebo podřízení se v nauce, ale úplné ochoty být pověřen a poslán. Proto tedy vysvětlivka (deklarace) k této části *Konstitucí* výslovně říká: „Úplný význam tohoto čtvrtého slibu poslušnosti papeži byl a je ve vztahu k poslání.“ Biskup, kterému byli jezuité zvláště zavázáni pomocí, byl římský velekněz, a způsob, kterým chtěli sloužit církvi, byl určující pro charakter jejich kněžství.

Jaká kněžská služba?

Ignác nikdy nediskutoval o podstatě nebo roli kněžství. *Formule institutu* prostě bere jako samozřejmost a potom výslovně říká, že všichni členové jsou kněžimi. Dělá však ještě něco víc: definuje charakter jezuitského kněžství pomocí jeho služeb a již v první větě je vypočítává. Jezuita je členem „Tovaryšstva, založeného

(Foto archiv)

hlavně k tomu, aby hájilo a šířilo víru a pokrok duší v křesťanském životě a učení“, a těchto cílů dosahuje prostřednictvím služeb, kterými se vyznačuje jeho kněžství:

- veřejnými kázáními, přednáškami (výklady Písma) a jakoukoliv jinou službou Božího slova,
- duchovními cvičeními, vyučováním dětí a nevzdělaných lidí křesťanství a duchovní útěchou věřících křesťanů slyšením svatých zpovědí a udílením ostatních svátostí,
- usmiřováním rozepří, pomocí a službou těm, kdo jsou ve vězeních nebo špitálech, a jinými díly lásky.

Je to zvláštní kombinace a přenáší důraz ze služby slova – z veřejného předávání tohoto slova kázáním a vyučováním, z osobního a společenského přisvojování si slova duchovními cvičeními, katechezí

a svátostmi, zvláště pokáním – na ztělesnění slova v životě společnosti prostřednictvím *obras de caridad* (služeb lásky).

A právě toto spojení přeložila 31. generální kongregace do dnes již proslulé formulace: *podpora víry a služba spravedlnosti*. Lze také snadno pochopit, jak kongregace zahrnuje své první vyjádření této formule pod pojem „smíření“: „Dnešním posláním Tovaryšstva Ježíšova je služba víře, jejímž absolutním požadavkem je podpora spravedlnosti. Neboť smíření s Bohem si vyžaduje vzájemné smíření lidí.“ Smíření, na něž se soustředila kněžská služba Kristova, bylo kongregací povýšeno na jednotící hledisko, z něhož se má jak víra, tak spravedlnost chápat.

Michael J. Buckley SJ
Přeložil František Hylmar SJ
(dokončení v příštím čísle)

Rytíři v Budkovicích

V minusu, a přece v plusu, dalo by se říct při ohlédnutí za letošními rytířskými tábory pro kluky v Budkovicích u Ivančic na Moravě.

Minusem myslím zpětný časový posun do 11.–13. století, do kterého vsazujeme děj našich her. Stany, vybavení a mnoho drobností připomínají středověký život.

Ti, kteří podporují či sledují dění kolem rytířských táborů, jedné z mnoha letních jezuitských aktivit, vědí, že letošní léto bylo desáté, kdy tábory proběhly. Takže rok 2009 můžeme považovat za malé výročí, i když je pravdou, že první tábor pod záštitou řádu jezuitů proběhl už v roce 1998. Tehdy šlo o jediný turnus v „prostředí“ zapůjčeném od zlínských saleziánů. Od toho času tábory prošlo více než 400 kluků.

Letos jsme tuto představu středověku začali stavbou tábora 27. června. Pršelo a vše bylo náročnější než jindy. Traktor s táborovým vybavením nepřebrodil rozvodněnou řeku. Doprava většiny materiálu na louku se tak stala první zkouškou fyzické připravenosti na léto. Během stavby zachvátila některé členy stavební skupiny nadměrná pracovitost, což se nakonec ukázalo jako prospěšné pro včasné postavení. Výsledkem bylo postavení čtyř stanů pro účast-

níky, jednoho pro vedoucí, hlavního stanu, kuchyně, latríny, vykopání různých jam, děr a mnoho další práce.

Letošní nováčci

Termínem dokončení byl čtvrtek 2. července, kdy dorazili hoši přihlášení na první turnus určený pro ty, kteří s námi jedou poprvé. Pro ně je připraven program spočívající ve výuce znalostí a dovedností, které jsou pak prověřeny v devíti zkouškách. Jejich úspěšné složení je vyžadováno jako předpoklad pasování na rytíře.

Letos odolnost chlapců, především psychickou, prověřilo i počasí. Časté prudké deště a kaluže, spojující se mnohdy do velkých louží, znesnadňovaly veškeré venkovní aktivity. Občas vykukující sluneční paprsky si o to víc každý vychutnal. I pro prokázanou vytrvalost ve vzdorování nepřízně počasí byla na konci tábora většina účastníků shledána hodna pasování do stavu rytířského. Poté přišla výzva osvobodit Jeruzalém z moci uchvatitelů. Nová generace rytířů se tohoto úkolu zhostila se ctí. Následující den pak už jen snídane a šťastné shledání s rodiči.

Jedna z rytířských výprav vedla až na památný Rajhrad
(Foto Tomáš Novák)

Hledání krále

Dva následující turnusy byly určeny pro ty, kdo se již někdy tábora zúčastnili. Oba se naplnily do posledního místa. Pro tzv. „veterány“ vymýšlíme každý rok jinou hru. Letos dorazili do situace po zavraždění krále Václava III. a jakožto rytíři a páni hradů měli mezi sebou zvolit a korunovat krále. Nutností bylo, aby zvolený král měl podporu českého, moravského i slezského zemského sněmu, jež dohromady držely tři klíče od korunovačních klenotů.

Vedle toho byla potřebná i podpora arcibiskupa a královských úředníků z řádu johanitů a templářů, kteří taktéž vlastnili klíče od korunovačních klenotů. Proto musel být ten, jenž chtěl být korunován, nejen statečný a odvážný, ale také rozvážný, diplomatický, zbožný. Celou korunovací navíc komplikovala ztráta sedmého klíče od korunovačních klenotů. Poslední ohrožení přišlo, když celý průvod směřující do pa-

mátného kláštera rajhradského na korunovací přepadl se svými rytíři Jan Lucemburský, který neuspěl v nároku na český trůn. Zatímco na jednom turnusu vybraný král Jan dosáhl zvolení díky odvaze, rozvážnosti a především diplomacii s podporou většiny rytířů, na druhém turnusu král Daniel dosáhl zvolení především strategickým dobýváním území.

Poslední turnus byl určený, stejně jako ten první, pro prvně zúčastněné. Sem dorazila i skupinka žáků školy Nativity z Děčína. Zvláštností turnusu bylo, že při závěrečné bitvě o Jeruzalém jsme byli svědky nebyvalé odvahy a bojové zdatnosti jednoho z panošů, a tak došlo k neobvyklému pasování na rytíře přímo na bitevním poli.

Následující den jsme se rozloučili. Jistě se sem za rok vrátíme a budeme zažívat nová dobrodružství s novými adepty na rytířství.

Josef Hrdlička

Tábory již podesáté

Letní rytířské tábory pořádají čeští jezuité již deset let. Během té doby se jejich rozsah i program obměňoval a rozvíjel. O tom hovoříme s jedním z jejich stálých organizátorů, řeholním bratrem Václavem Dlapkou SJ.

Jak se zrodil nápad pořádat rytířské tábory?

Když jsem se vrátil ze studií teologie v Záhřebu, chtěl jsem se zapojit do nějakých letních prázdninových aktivit. Říkal jsem si, že první rok by bylo dobré vyzkoušet si to někde, kde už je to zaběhnuté. A tak jsem se v roce 1997 prvně zapojil se saleziány do tábora, který vedl můj bratr Vít. On tehdy působil ve Zlíně v saleziánské oratoři, která organizovala přes léto souběžně dva tábory v Budkovicích – indiánský a rytířský. Nabídl jsem se, že mu pomůžu jako vedoucí jednoho turnusu u rytířů. A to mě nakonec inspirovalo. Jednak jsem si uvědomil, že rytířský duch je něco, co je blízké ignaciánské spiritualitě, a také mě oslovilo to, že ideály rytířství jsou v zásadě křesťanské, na rozdíl od indiánského tábora, kde toho výslovně křesťanského moc není.

Příští rok 1998 jsme si proto od saleziánů stany a vybavení tábora vypůjčili, jejich hru jsme z určité části převzali a upravili jsme ji podle sebe. A tak naše rytířské tábory začaly.

Jak turnusy tábora probíhaly v prvních letech?

První dva roky 1998 a 1999 se konal vždy jen jeden turnus, a sice, když saleziáni svůj rytířský tábor skončili, měli jsme tábor od nich půjčený. Původní idea byla, že bude určen pro ty chlapce, kteří nejsou nikde organizováni a nemají přes léto kam jít – to byla idea hlavně Josefa Horehledě. Z patnácti kluků, pro něž byl tábor dimenzován, mělo být pokud možno po pěti ze tří farností vedených jezuitů. Později se ale zjistilo, že takových hochů se v populaci vyskytuje jen velmi omezené množství.

Když jsi zmínil Josefa Horehledě, kdy se ke tvé snaze přidali další jezuitští scholastici?

Scholastici byli všichni přes školní rok na studiu v zahraničí a na léto se vraceli do provincie. Mezi nimi byla řádka těch, kdo měli sami pozitivní zkušenosti z dětských táborů a s nadšením se do společné letní akce zapojili. Jo-

sef Horehled' byl jednak sám ostřílený táborník a zároveň měl cenné zkušenosti z doby, kdy pracoval jako vychovatel. První ročník tábora byl s námi ještě Jenda Regner a Láďa Tomeček a o rok později místo něho přišel Josef Stuchlý. V roce 2000 už bylo turnusů víc a zapojených scholastiků byl větší počet.

Tedy jste nakoupili vlastní stany?

V roce 2000 jsme pořídili svůj nový tábor – nejen stany, ale i ostatní vybavení. Zejména společným úsilím dalších spolupracovníků Michala Pohůnka a Františka Šerého, který byl tehdy civilkářem v Lidečku. Společně u mého bratra ve Zlíně, kde měli saleziáni dílny, vyrobili všechno potřebné jako stoly, židle, přilby a podobné věci. Vlastní tábor nám umožnil uskutečnit během léta až pět turnusů.

Během let se program táborů vyvíjel. Můžeš to popsat?

Na začátku jsme od saleziánů převzali jednu z her, totiž pasování na rytíře, a tomu jsme předeslali různé zkoušky, které měly adepty vytříbit a zocelit. Tahleta hra pro „nováčky“ zůstává více méně obdobná každý rok až doposud, a zpravidla po pasování následuje výprava na osvobození Jeruzaléma.

I když jsme v roce 2000 měli už svůj vlastní tábor, domluvili jsem se saleziány, že nám na poslední turnus půjčí i ten svůj. Tehdy jsme poprvé uspořádali hru pro ty, kdo absolvovali dva předchozí ročníky, takzvané pro „veterány“. V ní jsme se snažili, aby si strategii hry vymýšleli kluci sami. Princip byl odvozen z počítačové hry Age of Empires – šlo o kolonizaci, kdy dvě osady usilují o to, stát se městy, a proto musí něco vytvořit, obsazovat území v lese, těžít suroviny, a pak soupeřit o zdroje a třeba i dobýt město protivníků. Pravidla této hry dávali dohromady Josef Horehled' s Josefem Stuchlým, kteří tenkrát spolu studovali v Dublinu.

Tento program existuje až dodnes?

Ne, skončil, když nám saleziáni přestali svůj tábor půjčovat, takže se konal asi pouze třikrát, možná čtyřikrát.

V následujícím roce, když jsme byli omezeni jen na jeden tábor, jsme trochu tápali, co dál s veterány, kteří se nám hlásili. Hledal se nový program, a po roce nebo dvou do toho vstoupili „záškodníci“, což byli hoši, kteří předtím už byli na našem táboře a mezitím odrostli, a nám bylo jasné, že by bylo škoda ztratit s nimi kontakt. Jako protihráči hochů v táboře neměli být ze začátku tím hlavním prvkem ve hře, ale nakonec to tak dopadlo. Šlo o to, naučit kluky v táboře určité jednotě a spolupráci, aby se dokázali ubránit.

Nakonec před dvěma lety nastala situace, kdy jsme potřebovali obnovit naše táborové vybavení. Pořizovali jsme nové stany a přikoupili jeden navíc, a tehdy jsme se dopracovali k názoru, že by nebylo špatné zkombinovat hru se záškodníky a kolonizaci. Rozdělili jsme tedy tábor na dvě poloviny, jako čtvrté města, které budou soupeřit mezi sebou. Letos jsme udělali další typ této hry, která vychází s historické situace po vymření přemyslovské dynastie, a jde v ní o to, kdo se stane králem.

Uvedl jsi, že na začátku byla myšlenka zapojit v létě do nějaké aktivity jezuitské scholastiky. Těch ale postupně, jak ukončovali studia, bylo míň a míň, a zároveň táborových turnusů přibývalo. Kde se sháněli další spolupracovníci?

Pomohlo nám, že se tábory v Budkovicích postupně staly jakousi pevnou součástí programu společného česko-slovenského noviciátu. Už mnoho let tam novicové z druhého ročníku v rámci tzv. pastoračního experimentu zpravidla tráví část léta. Vždycky na jednom nebo dvou turnusech dělají vedoucí, pomáhají se stavbou, a pak mají na Slovensku třeba ještě nějakou jinou akci s mládeží, jako je tamní Xaveriáda. Pak nám občas pomohli nějakí dobrovolníci, třeba civilkáři nebo hoši, které jsem znal a kteří měli zájem o spolupráci s námi. A nakonec to jsou ti již zmínění bývalí účastníci tábora, co mezitím odrostli – neříkám, že jich byla kvanta, ale někteří se objevují na táboře celkem pravidelně jako vedoucí.

Když tábory před deseti lety začínaly, byl za tím nějaký záměr, o němž jsi již hovořil. Co z toho zůstává platné dodnes, co si od táborů vlastně slibujeme?

To první je, že nám dělá radost pořádat něco pro mládež a že to chceme dělat jako jezuité. Tábor je tedy založen víc sportovně a budovatelsky, s hodnocením píle, férovosti, obětavosti kluků. Další výchovný prvek je ten, že se snažíme denně mít v táboře bohoslužbu, je tu tedy přítomno i setkávání s Bohem. Také se snažíme o to, aby v životě kluků přibylo něco, čemu se dnes normálně už většinou nevěnují – denně čteme na pokračování nějakou knihu, poprvé v životě jsou třeba na noční hlídce, sami v noci v lese. Také se snažíme, aby se hoši podíleli na chodu kuchyně, zapojili se do vaření, umývání nádobí atd., protože na to doma často ani nesáhnou. To má také výchovný význam.

Pro nás samotné pak má význam, že díky táborům přetrvávají vazby s kluky i s jejich rodiči, a oni se pak mohou podílet na naší práci úžeji, třeba v našich farnostech.

Ptal se Petr Havlíček SJ

Dobrovolně na Ukrajině

Do západoukrajinského Tjačiva se každoročně sjíždějí skupinky dobrovolníků. Letos mezi nimi bylo poprvé i patnáct vysokoškoláků z Brna. Na Ukrajinu se vydali v rámci programu studentské dobrovolnické činnosti, který od minulého akademického roku organizuje Vysokoškolské katolické hnutí Brno.

Na Ukrajině jsme strávili dvanáct dní od 2. do 14. srpna. Každý z nás si během nadcházejícího semestru na dny prožité na Ukrajině jistě rád vzpomene. Na následujících řádcích bychom se rádi o své zážitky i skvělou atmosféru, která celou akci doprovázela, podělili.

Dobrodružná výprava

V sobotu, den před odjezdem, vrcholí konečné přípravy, čteme poslední maily, narychlo sháníme lopaty a sekery, abychom v neděli dopoledne slavně vyrazili směrem na východ. Fiat veze pět a Ford Tranzit osm pasažérů, plus dva stopaři, kteří se na cestu vydali už za ranního kuropění. Pro osazenstvo Tranzitu začala být cesta zajímavá hned po pár kilometrech, kdy prasklo chlazení. Díky Bohu se vše podařilo opravit a v noci jsme se šťastně setkali s druhým autem a pustili se do nejobávanějšího úseku cesty – přechodu ukrajinských hranic.

Prvních několik kontrol jsme prošli až překvapivě snadno, vyplníme

imigrační papírky a s pocitem, že je vše za námi, čekáme na parkovišti za přechodem na druhé auto. Zdá se, že oni přeci jen nějaký problém mají. Ale nakonec pustí i je. Vyjždíme tedy dál, když tu před námi ze tmy noci vykukne značka „STOP“. Zastavíme, a když na mávnutí pohraničnicka popojíždíme k němu, vysloužíme si nařčení z přestupku a vyhrožování milicí, návratem do vlasti i vězením... Naše hraná nechápatost však vyhrála, takže jsme se po dlouhých minutách dostali i přes tuto překážku bez úplatku. Nakonec zjistíme, že druhé auto tak snadno neprojelo. Za to, že nevyplnili nejspíše neexistující formulář, zaplatili 15 € pokutu... či spíše úplatek. Po tomto zážitku jsme si už jen našli místočko za městem na přespaní a těšili se na další den.

Den po dni

V pondělí jsme dorazili na tjačivskou faru, kde nás už očekávali naši dva stopaři se skupinou dobrovolníků z Prahy. Okresní město Tjačiv, ležící na jihozápadě země, budí dojem vál-

kou poznamenaného místa. Silnice jsou většinou rozbité, zbytky asfaltu spíše ztěžují cestu automobilům, které z mládí pamatuje generace našich rodičů, po ulicích pobíhají opuštění psi. Většina domů je poškozená, jen několik vil místních zbohatlíků ostře kontrastuje s okolním světem jako vystříženým z letáku vyzývajícím k pomoci v rozvojových zemích. Stejně tak pravoslavné chrámy. Zlaté kopule a pestrobarevné fasády jen umocňují dojem chudoby všude kolem.

Na faře jsme poobědvali vynikající boršč a seznámili se s otcem Petrem Krenickým. Tento slovenský katolický kněz a misionář působí na Ukrajině již 16 let. Za tu dobu se mu zde podařilo vybudovat klášter, domov důchodců, komunitní centrum a více

než třicet kostelů a kapliček. Při tom všem mu pomáhají dobrovolníci, kteří za ním na Ukrajinu přijíždějí. Finanční prostředky na stavby či opravy kostelů získává P. Krenický především z dobrovolných sbírek a darů.

Odpoledne jsme se vydali na prohlídku města. Večer jsme byli na mši svaté, pro mnohé z nás to bylo první setkání s řeckokatolickým obřadem.

V úterý jsme najeli na pracovní režim. Kluci odjeli do nedalekého městečka kopat základy nové kaple, děvčata se vydala na hřbitov. Ten zarostla místy až třímetrová invazivní křídlatka, kterou bylo potřeba vytrhat a následně spálit.

Ve středu nás překvapil déšť. Dopoledne jsme si tedy vymysleli alternativní program – pořádně vygrun-

V kraji Nikoly Šuhaje
loupežníka
(Foto Martin Hájíček)

tovat kostel a faru, odpoledne už na nás opět vysvitlo sluníčko, a tak jsme znovu likvidovali hřbitovní prales. Večer jsme si poprvé pořádně popovídali s otcem Petrem. Když nám vyprávěl zážitky ze svého budování farnosti a „boje“ s pravoslavnými, všichni bedlivě naslouchali. Během jeho vyprávění jsme se smáli, divili se, tajil se nám dech... Bylo znát, že otec Peter je člověk, který se nepotřebuje moc připravovat na kázání. On jen vypráví o tom, co skutečně žije. Každý den, minutu za minutou.

Čtvrteční dopoledne probíhalo opět podle plánu. Jen odpoledne za námi přišel téměř zoufalý otec Krenický. Za pár hodin měla být v kostele svatba a páni řemeslníci právě vyměňují hlavní dveře. Kostel pokryla vrstva prachu. Zatímco kluci šli bílit sklep, děvčata se dala do díla. Dvacet minut před obřadem konečně otřela čela, sundala rukavice a nechala svaťebčany usednout do lavic.

Pátek i sobota už byly opět klasickými pracovními dny. Čekalo nás kopání základů a vyskládání kamenný. Děvčata strávila další příjemný den na hřbitově bojem s krídlatkou.

Večery jsme trávili společensky i přesto, že většinu z nás skolila „ukrajinská nevolnost“ způsobená jídlem, vodou či pouhou změnou prostředí. Během soboty pak začaly přijíždět další skupinky dobrovolníků. Jedna z Čech a druhá, velmi početná, ze Slovenska. Fara začínala doslova praskat ve švech.

V kraji Nikoly Šuhaje

V neděli ráno jsme se po krátkém rozhodování, zda vyjedeme do hor podle plánů, nebo zůstaneme kvůli marodům na faře, nakonec vydali na třídní putování po místních kopcích. Protože se část naší výpravy dosud necítila v pořádku, museli jsme se rozdělit. Menší skupinka se vydala z Koločavy k Sinevirskému jezeru autem, druhá, větší, pokračovala pěšky. Cesta se ukázala být náročnější, než se čekalo, nicméně ukrajinské kopce nás opravdu okouzly a po noci (nedobrovolně) strávené uprostřed lesů, jsme se opět šťastně setkali. Příští den jsme vyrazili domů.

Troufáme si říci, že to byla jedna z nejpovedenějších prázdninových akcí, které jsme zažili. Přínosem dobrovolníků není jen práce. Mladí lidé, kteří přijíždí do ukrajinských měst či vesniček, jsou oživením pro místní farnost, přinášejí nadšení a v leccm mohou být snad i příkladem. A nyní můžeme dosvědčit, že neméně obohacující je tato zkušenost i pro dobrovolníky samotné. Zkusili jsme si, jaké to je, pracovat celý týden „rukama“, poznali jsme novou kulturu a v neposlední řadě zažili atmosféru tjačivské fary, která je díky pohostinnosti otce Krenického domovem pro všechny příchozí.

Veronika Mrtvá

K větší slávě Boží

Letošní první zářijový den oslavil P. Josef Koláček SJ, dlouholetý vedoucí české sekce Vatikánského rozhlasu, překladatel a historik Tovaryšstva Ježíšova, osmdesáté narozeniny. Při této příležitosti s ním současná redaktorka českého vysílání RV Johana Bronková připravila následující rozhovor.

Otče, slavíte velké životní jubileum. To je příležitost vracet se ke kořenům. Kde jsou zapuštěny ty vaše?

Jsem křtěný Svratkou, jednou ze dvou řek, na jejichž soutoku leží Brno. Bystřec, má rodná ves (nyní je to obrovské předměstí Brna), patřila už od 14. století pánům z hradu Veveří (první záznam je z roku 1373). Moji rodiče se tam přistěhovali z Rodrojovic, z obou stran ze selských rodin, neokázalé, ale hluboké víry. Dostali jako výbavu po dvou kouscích polí, a tak navzdory tomu, že otec byl jen poštovním zřízencem, jsme nikdy neměli bídu, ani za války. Život víry v naší rodině byl tak samozřejmý jako dýchání čerstvého vzduchu: modlitby, čtení Písma, účast na nedělní mši svaté i požehnání, na poutích na Vranov k Panně Marii a průvodech o Křížových dnech byly naprostou samozřejmostí. Já sám pak jako ministrant jsem chodíval na mši svatou denně, i v adventu na roráty v 6 hodin ráno. Přesto na mne udělala nezapomenutelný dojem poslední slova babičky Josefy krátce před smrtí, když jsme se s ní jeden po druhém loučili. Já byl poprvé sám s umírající milovanou osobou: „Víš, Jozo, nemám, co bych ti dala. Jedno však přeče: Já nemusím věřit, že je Bůh. Já vím, že je. Celý můj strastiplný život to dokazuje.“

Kde vidíte největší posun v náboženské praxi, srovnáváte-li dobu svého dětství nebo mládí s dobou dnešní?

Nežil jsem doma v žádné náboženské idyle. Bystřec byla plná masarykoců, antiklerikálů a komunistů, ale to byl jen ostrý vítr, který rozechřival tváře naší samozřejmě a hrdé víry. Musím se hodně namáhat, abych pochopil člověka, zvláště mladé, kteří mají desítky potíží a námitek proti víře v Boha. My viděli, ba nazírali Boží dobrotu a přítomnost ve všem a všude, a to je snad onen neblahý posun, který vyúsťuje do moderní intelektuální rakoviny – relativizmu a nihilizmu.

Mnohokrát jste byl dotazován na spletitou cestu ke kněžství. Ruce na vás vložil biskup podzemní církve Felix Maria Davídek. Jak jste vnímal tuto kontroverzní osobnost, z níž se stala legenda?

Nikdy jsem si nepředstavoval, že má cesta ke kněžství bude tak spletitá. Do noviciátu SJ jsem vstoupil po komunistickém uchopení moci, ale to ještě šlo hladce. Hned první zádrhel nastal v noci ze 13. na 14. dubna 1950, kdy jsme byli všichni na Velehradě (70 jezuitů, z toho 33 noviců) přepadeni a odvečeni do Bohosudova, potom na Osek a odtud „k rychlopalným krompáčům a tryskovým lopatám“, tedy do PTP. Tam jsme byli pohromadě řeholníci z různých kongregací a řádů, takže se potají pokračovalo ve studiu i řeholním životě.

Dne 31. prosince 1953 nás konečně propustili do civilu. Měli jsem na vybranou práci v dolech, v hutích nebo na stavbách. Já díky nemoci, kterou jsem si z PTP přivezl, jsem se dostal do brněnské Zbrojovky jako pomocný dělník. Byli jsme sledováni špicly, já sám věděl o třech, pak při výslechu na StB jsem se dověděl, že jich bylo pět. Dokázali vyrobit docela tlustý fascikl o mé „podvratné činnosti nepřítelů socializmu a ohrožení republiky“.

Teprve na konci roku 1965 jsem se dověděl od MUDr. L. Kubíčka o možnosti dojít ke kněžskému svěcení. Ihned jsem se zapojil do tajného studia v Brně v okruhu kněží kolem P. Felixe Davídka. Žasli jsme, co dokázal zorganizovat pro tajné studium, i kurzy hebrejštiny. V té době byl pro nás – tajné bohoslovce – nespornou autoritou, s velkými znalostmi teologie, filozofie i historie – a opěrným bodem proti malomyslnosti. Církev neodumírá, žije dál a přežije i tento komunistický režim. Už náš provinciál P. Pavlík měl k němu výhrady, ale dimisoriálky ke svěcení (pověřovací listinu – pozn. red.) mi dal. Až v zahraničí jsem se dovídal jiná fakta o jeho působení.

Po příchodu do Innsbrucku na dokončení teologických studií, která jsem konal po dvacet let soukromě, mi tamní biskup Rusch nabídl kněžské svěcení „sub conditione“. Dotčeně jsem odmítl. Byl jsem si jist platností svěcení s ohledem na svědectví P. Davídka: „Vše vychází od Pavla VI. přes mons. Giovanni Benelliho, substituta státního sekretáře kardinála Villota; odtud je záruka o právoplatném svěcení tajných biskupů“ – tedy i P. Davídka.

V této blahé jistotě jsem žil tak deset let. Ale pak byl mons. Bukovský ze Státního sekretariátu poslán do ČSSR na průzkum situace. Od komunistů měl dovolení hovořit se všemi kněžími, s nimiž si přál. Naivně se domníval, že se dozví pravdu o situaci. Netušil asi nic o odposlouchávání, o němž věděli předvolaní kněží, a vyjadřovali se tedy velmi opatrně. Bral jsem jeho slova o situaci s velkou rezervou. Nevěřil jsem jim. Jenom ta část, kde zpochybňo-

val právoplatnost biskupského svěcení P. Davidka, mě zneklidnila. Sehnat nějaká ujištění od tajných biskupů nebo kněží bylo krajně obtížné, a tak jsem nakonec požádal o kněžské svěcení „sub conditione“. Šlo to přes mons. Silvestriniho až k Janu Pavlu II. Ten situaci u nás znal. Sám tajně světil mnoho českých a slovenských kněží. Hladce jsem dostal souhlas a náš biskup Jaroslav Škarvada mi tedy udělil tohle svěcení přesně 15 let po prvním, jak se později ukázalo, platném.

Vaše cesta do Říma v roce 1970 se protáhla na celou polovinu života; jste blízkým pozorovatelem čtyř pontifikátů. Patrně nikdo z našich krajanů neměl tak každodenní a bezprostřední kontakt s magisteriem za posledních 40 let. Vidíte nějaké přelomové momenty v učení a působení těchto papežů, jež považujete za klíčové pro církve a svět naší doby?

Přišel jsem do Říma za pontifikátu Pavla VI. Upřímně jsem obdivoval jeho odvahu, jak uskutečňoval dekry a konstituce 2. vatikánského koncilu. Jako v závětrí Petrova stolce jsem zažíval bouři, která vznikla po vydání jeho encykliky *Humanae vitae*, jeho odpověď na falešné výklady koncilu „Vyznání víry Pavla VI“. Pak už jsem viděl, zažíval a obdivoval neochvějnou věrnost pravdě víry v různých dokumentech a zásadách magisteria. Až při návštěvách evropských zemí jsem se dovídal, že existují nějaké přelomové momenty v jejich učení. A jenom jsem se divil.

V našich novodobých církevních dějinách sehrála významnou roli tzv. *Ostpolitik*, vatikánská strategická hra s komunistickým režimem. Jak jste ji vnímal?

Přišel jsem z vlasti s velkými výhradami k vatikánské *Ostpolitik*, a hromadným kritikům naší podzemní církve byl mons. Casaroli, obviňovaný z naivity, pro nás nepochopitelné ústupnosti vůči komunistickým požadavkům a z toho, že nás, podzemní církve, prostě hodil přes palubu. Až při četbě jeho vzpomínek, kde titul o jednání s komunisty v ČSSR nadepsal „Nemožná vyjednávání“, jsem leccos na své averzi vůči němu změnil.

Otče, české vysílání Vatikánského rozhlasu patřilo k nemnoha hlasům svobodného světa, které bylo možné zachytit v naší mateřštině v době komunistického pronásledování církve. Jaké informace a pořady jste zařazoval do programů?

Otec Kolářek (vlevo) ve studiu Vatikánského rozhlasu s P. Milanem Glaserem SJ
(Foto Petr Vacík)

Uvědomoval jsem si, že pronásledování církve u nás zbavilo katolíky téměř všech prostředků informovanosti a evangelizace. Bylo tedy nutno podle možností to doplňovat či nahrazovat. Pondělní vysílání bylo věnováno filozofii, teologii a kultuře, úterní katechezi, postupně pro děti, školáky, dospívající, pro dospělé, manžele, pro starší lidi atd., středeční program pak proslovům Svatého otce při generálních audiencích, čtvrtek informacím a myšlenkovým proudům v jednotlivých zemích světa, pátek od roku 1957 relacím P. Tomáše Špidlíka, nyní kardinála, nejprve o východní spiritualitě, ale pak i celé cykly pořadů z homiletiky, dogmatiky, historie a morálky. Sobotní program byl věnován mládeži a jejím problémům v situaci pronásledování víry. A neděle byla vyhrazena celkovému pohledu na život Božího lidu v pořadu „Církev a svět“, který byl doplněn proslovem Svatého otce před modlitbou Anděl Páně.

Měl jste nějakou zpětnou vazbu nebo, jste se k ohlasům z vlasti dostal až po pádu režimu v roce 1989?

Bylo vrcholně obtížné dostat nějakou zprávu přímo z vlasti. Takže jsme se tak trochu opírali o průzkum rozhlasové stanice Svobodná Evropa, který zachycoval i počet našich posluchačů – kolem 600 tisíc denně. Leccos jsme se dovídali od náhodných návštěvníků jiných zemí, kteří nám odtud napsali, nebo od jezuitů i jiných kněží, kterým se podařilo dostat se za železnou oponu.

Polský historik Andrzej Grajewski, který bádá v archivech české sekce Vatikánského rozhlasu, si povšiml změn ve struktuře vysílání v 70. letech. Informace o dění v naší vlasti ustoupily do pozadí, referovalo se o nich opatrněji. Byl jste podrobován cenzuře?

Cenzura v přísném slova smyslu existovala jen na počátku českých vysílání. Tehdy P. Feřt musel připravit zprávy, přeložit je do italštiny a přinést na cenzuru do Vatikánu (mons. Baffile). To P. Feřta také dovedlo k nervovému zhroucení, takže na několik let musel vysadit. Já sám jsem předběžnou cenzuru nezažil. Pouze nám bylo pravidelně ze Státního sekretariátu doporučováno, v jakých otázkách máme být opatrní, opatrnější, neopatrnější.

Pravidelně sledujete zahraniční katolický tisk. Budete-li srovnávat, co vám chybí v katolických periodikách u nás?

Poslušnost učitelskému úřadu církve, rozhodnutí Petrova nástupce a konkrétní životy svatých všedního dne. Ono pokukování po kdejakých „pokoncilních“(!) novotách v okolních zemích (Rakousko, Německo, Francie atd.) mě odrazuje od další četby.

Jak v sekularizované většině dnešní české společnosti, tak mezi křesťany vládou velmi zkreslené představy o tom, co se skrývá za jménem Vatikán. Nechci po vás žádný přehled úřadů římské kurie, ale jak vy, sám pro sebe, po tolika letech pohlížíte na tak významnou – zatracovanou, a přece ctěnou, vysmívanou, a přece respektovanou, lidskou, a přece ve službách Božích věcí usilovně vystupující – instituci?

Při pohrdlivém až nenávistném vyslovení jména „Vatikán“ od našich lidí nebo novin mi okamžitě vytane námitka: Vatikán je stát jako každý jiný na světě včetně České republiky, kde to také nevypadá nijak růžově, a i od našich lidí slyším jen nadávky a spílání. Sami se s kardinálem Špidlíkem bavíme všelijakými historkami z kuloárů římské kurie, ale při vši ironii jsem rád, že Svatý stolec, tedy správní aparát řízení církve Petrovým nástupcem, existuje, přes všechny neduhy, jaké při svém fungování má. A když pak člověk pozná konkrétní monsignory, biskupy, kardinály, stane se pro vás instituce římské kurie víceméně sympatická, s tím dodatkem kardinála Tardiniho, který jako státní sekretář odpověděl na chválu vatikánské diplomacie, že je nejlepší na světě: „To na tom musí být svět opravdu mizerně.“

Vedle překladatelské činnosti se řadu let věnujete dějinám Tovaryšstva Ježíšova. Objevil jste pro dnešní čtenáře celou řadu „synů sv. Ignáce“, kteří by možná (kdyby se narodili ve vděčnějším národě) byli už dávno na seznamu světců. Co vás k této práci přivedlo?

Začalo to jako mnohé věci v Tovaryšstvu docela nenápadně. Zemřel P. Jan Krajcar, náš jediný historik v zahraničí. Historický institut SJ v Římě rozjel obrovskou práci na Encyklopedii dějin Tovaryšstva. Každá provincie si měla zpracovat soupis svých slavných členů, tedy napsat krátký životopis, jejich činnost a díla, pro představu: 400, 600, 800 slov. To ale vyžadovalo mnoho práce v archivu, každý údaj musel být ověřen. P. Špidlík tehdy rozhodl: „Já udělám nové Tovaryšstvo (tedy po obnovení v roce 1814 do roku 1990) a ty staré (od roku 1556 do zrušení v roce 1773). Když jsem splnil úkol a odevzdal ty miniživotopisy, zůstalo mi moře materiálu, které dosud nikde nebylo publikováno anebo jen spoře. Tak začaly mé studie – edice „Čeští jezuité“ – celkem 22 studií. Vedle toho životopisy svatých a překlad téměř celého díla sv. Terezie z Avily.

*Rozhovor připravila Johana Bronková
Převzato z týdeníku RC Monitor (6. 9. 2009)
s laskavým svolením autorky a redakce*

P. Josef Koláček SJ (*1. září 1929) se narodil v Bystrci u Brna. Po maturitě v roce 1948 vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova. V noci z 13. na 14. dubna 1950 byl zatčen spolu s ostatními jezuiti a deportován do koncentračních klášterů v Bohosudově a Oseku. Potom byl u PTP. V letech 1954 až 1968 pracoval jako pomocný dělník v brněnské Zbrojovce a tajně studoval teologii. Mnohokrát byl vyšetřován v různých procesech s jezuiti, ale nikdy nebyl odsouzen. V roce 1968 odešel do rakouského Innsbrucku, kde dokončil svá teologická studia. Odtud byl v roce 1970 povolán do Říma, kde začal pracovat jako redaktor české sekce Vatikánského rozhlasu. Od roku 1971 do konce roku 2001 byl jejím vedoucím. Nyní zde působí jako redaktor a věnuje se překládání a dějinám jezuitského řádu.

Ve službě Evropě

Během první poloviny letošního roku se díky českému předsednictví Evropské unie obracela pozornost veřejnosti k Bruselu jako sídlu rozličných evropských institucí. V tomto městě působí i církevní instituce a komunity, které berou projekt společného evropského domu za svůj. Je mezi nimi i komunita jezuitů, jejichž život a práce chce vnášet do tohoto prostředí křesťanský rozměr.

Nedaleko bruselského parku Du Cinquantenaire v rue des Trévires 18 žije a pracuje už několik desítek let evropská jezuitská komunita. Životní styl tohoto společenství se na první pohled nijak neliší od jiných jezuitských komunit kdekoliv jinde na světě. Den nezačíná pro všechny stejnými povinnostmi ve stejnou dobu, a proto není snídaně společná. Společné je večer slavení eucharistie, po celodenním pracovním rozptýlení, a to v 19 hodin. Pak následuje společná večeře, připravovaná peruánskou kuchařkou, a po ní následuje setkání bez předem určeného programu. Jednou za měsíc je ale připravena rozprava o činnosti jednotlivých členů komunity s cílem připravit další aktivity. Koncem roku pobývají všichni společně tři dny v jednom exercičním domě ve Flandrech; je to chvíle bilancování, přemýšlení nad nadcházejícím rokem a přípravy další činnosti. V průběhu

roku na sebe každý člen komunity bere svůj díl péče o chod domu tak, aby přínos placené pracovní síly byl omezen na minimum. Jeden ze členů dokonce zcela odborně pečce pro komunitu vlastní chléb! Za domem je malá, trochu japonský styl připomínající zahrádka s klikatými cestičkami, přispívající k potřebnému zklidnění po návratu z práce.

Mezinárodní komunita

Název „evropská“ komunita naznačuje, že jde o komunitu mezinárodní, která není pod pravomocí žádného z obou belgických provinciálů, ale má svého, evropského představeného. V současnosti je jím Mark Rotsaert. Evropská instance jezuitů je křehká a je svěřena do ochrany sv. Benedikta, patrona Evropy. Dodejme na adresu přehnaně horlivých a znalých, že tomu tak bylo dříve, než kardinál Ratzinger po svém zvolení na Petrův Stolec přijal jméno Benedikt XVI. Evropští jezuité pra-

Z letošní zahajovací bohoslužby v kapli Vzkříšení
(Foto www.fce.be)

cuji pod touto mocnou ochranou a přijímají ve svém domě hosty, laiky i duchovní z celého světa, kteří přicházejí do Bruselu s otázkami týkajícími se současného velkého staveniště Evropy, ať už se jedná o otázky institučního řádu, nebo pastorační.

Jezuitská komunita má v současnosti osm členů: dva kněží a jeden jezuitský student jsou německé národnosti, evropský provinciál je Belgičan a bydlí v domě s ostatními, jeho asistent je z Irska a je zároveň superiorem komunity. Dále je tu jeden Francouz, jeden Španěl, a komunita by velmi ráda mezi sebou vi-

děla i někoho ze střední a východní Evropy. Zdá se ale, že toto přání zatím nenachází žádoucí odezvu v oblasti na východ od Německa. Snad při pohledu z této strany vypadá Brusel příliš jako obdoba biblického Ninive. V průběhu let tudy sice prošli dva, jeden Rakušan a jeden Chorvat, oba ale zatím ještě studují v pařížském Centre Sèvres. Nejstarší člen, opravdový Evropan vystupováním, schopnostmi navazovat styky a jazykovým vybavením, odchází do Berlína, kde bude pracovat v jezuitské koleji. Na jeho místo by měl na podzim nastoupit jezuita z Portugalska. Existuje reálná naděje na pří-

chod mladého Francouze, ten ale ještě není vysvěcen na kněze a stojí před ukončením studia na Ecole européenne v Bruggách, což je jedno z hlavních učilišť administrativních kádrů pro Brusel.

Pastorační práce

Prvnímu seznámení s činností Tovaryšstva v Bruselu slouží internetová stránka www.jesuits-europe.info. Ve své činnosti se jezuité snaží odpovědět na pastorační potřeby, které Tovaryšstvo v evropském mezinárodním prostředí pociťuje jako své poslání. Úkoly s ním spojené daleko přesahují schopnosti bruselské skupiny. Dvacet sedm členských zemí vysílá do Bruselu funkcionáře s jejich administrativním personálem, špičkové experty s odbornostmi v oboru hospodářství, zemědělství, obrany atd. Jsou tu početná diplomatická zastupitelstva nejen členských států Unie, ale také například NATO, jeho generálního štábu, a v neposlední řadě tu mají své zástupce velká světová média.

Jezuité spravují v Bruselu *Foyer catholique européen* (www.fce.be), které je možným místem prvního kontaktu nově příchozích a jejich rodin s prostředím města, do kterého jsou vysláni, jako vstupní krok do náročných místních souvislostí. Foyer je napojeno také na aktivity těch, kdo pracují v evropských vzdělávacích institucích a vyučují v nich náboženství. Další evropskou inicia-

tivou je Jezuitská služba uprchlíkům (JRS – *Jesuit Refugee Servis*), snažící se hájit práva uprchlíků a násilně vystěhovaných skupin obyvatelstva, hledajících v Evropě nový domov. Dále pracují jezuité v OCIPE, které ve spojení s pobočkami ve Varšavě a v Budapešti a také s evropskými instancemi ve Štrasburku, kde se zrodilo, sleduje kritickým pohledem dopad evropské integrace na život církve. Jeho práce je charakteristická důrazem na ignaciánskou, to je jezuitskou spiritualitu (www.ocipe.info). Nakonec je jezuitům svěřena kaple Zmrtvýchvstání v evropské čtvrti, o níž pečují s řeholnicí Dominique Sadouxovou z kongregace Nejsvětějšího Srdce. Původně katolická kaple je dnes nejen prostorem ticha a meditace, ale také ekumenických setkání, chráněných před vším, co by mohlo vést k napětím mezi návěstěvníky různých vyznání.

Nabízí se tu bohatá žez, ale je to apoštolát nesnadný, vyžadující velkou obezřetnost a respektování nejrůznějších postojů. Je dobré přistupovat k nim s vědomím, že to je situace, která bude zřejmě už v tomto století stále běžnější, a je proto užitečné naučit se včas v ní žít.

Henri Madelin SJ
Přeložil Petr Kolář SJ

Indická misie pod vodou

Indické město Pannur, kde sídlí jezuitská misie, a okolní vesnice postihly nejhroší záplavy za posledních čtyřicet let. Vesnice, ve kterých vloni krátce působila i čtrnáctičlenná výprava z Česka a Slovenska, leží na jihozápadě Indie, ve státě Karnataka.

Několikadenní nepřetržitě deště začaly v noci z 1. na 2. října a v samotném areálu misie vystoupila vodní hladina až pět metrů nad zem, čímž celý komplex prakticky zatopila. Mnoho okolních domů bylo poškozeno do té míry, že jejich oprava je už nemožná, a řada staveb se úplně zhroutila. V samotném Pannuru zdevastoval živel na 212 domů a jejich obyvatelé jsou nuceni tábořit pod širým nebem u silnice; jen několika šťastnějším se dostalo provizorního ubytování ve vyšších patrech jezuitské ošetrovny.

Řeka dosáhla povodňového stupně nenadále, v noci, což ve vesnicích způsobilo všeobecnou paniku. Lidé utíkali do bezpečnějších oblastí a snažili se zachránit aspoň část svého nevelkého majetku. Mnozí z nich však přesto ve zmatku a běsnících záplavách přišli o všechno.

Velmi děsivým a pro Evropana těžko představitelným nebezpečím jsou plazi, které voda vyhnala z jejich přirozeného prostředí. Jen v jezuitské

misii utrpělo pět osob kobří uškntutí, jedna z nich je ve vážném stavu.

V nejzoufalejší situaci jsou ženy a děti, protože mnoho z nich nemá ani kousek suchých šatů na převlečení a dodávky jídla jsou zcela nedostatečné. Jedné z žen se uprostřed živelné pohromy narodilo dítě – našťěstí se pro ni na jezuitské ošetrovně našel malý koutek, kde má aspoň trochu soukromí.

Těžké chvíle se nevyhnuly ani kněží. P. Ambrose D'Souza SJ z panurské farnosti se octl v nezáviděníhodné situaci, když voda zaplavila celé přízemí jeho domu až do výšky tří metrů a on nemohl uniknout. Sousedé, kteří žili v okolí fary, museli utéci, aby zachránili sebe i své blízké, a tak zůstal otec Ambrose sám. Až po třech dnech, kdy hladina vody o něco málo poklesla, byl schopen dům opustit.

Poslední dva dny je Pannur odříznut od zbytku světa a veškeré okolní komunikace jsou mimo provoz. Je přerušena dodávka elektřiny, chybí

pitná voda, potraviny a k dispozici nejsou ani provizorní přístřeší pro místní obyvatele. Dodnes se neozvala žádná vládní organizace s nabídkou pomoci a dosud se nechystá ani žádná záchranná akce.

„Včera dopoledne jsme po tříkilometrové pouti zdevastovanou krajinou dokázali proniknout do Pannuru pěšky a veškerý materiál, který bylo možno unést, jsme přepravili v batožinách na zádech,“ říká představený misie P. Maxim Rasquinha SJ. Ředitel jezuitské školy v Manvi P. Eric Mathias SJ se svým týmem pobývá ve stanech nedaleko od Pannuru, aby byl potřebným nablízku a mohl přímo ve vesnicích organizovat pomoc.

Sousední vesnice Huluguchni zmizela prakticky celá pod vodou. Všechny 55 domů bylo zaplaveno, lidé při nočním úprku ve zmatku o všechno přišli a nyní trpí hladem. Povodeň odnesla jejich stáda, a dokonce se pohřešují tři z tamějších obyvatel. Nejhůře opět trpí ženy a děti, jimž kromě základních potřeb chybí suché šaty a jakékoli soukromí. Stejný osud potkal i další vesnice jako Ramathnal, Chitralli, Gonavara, Yadiwala, Hedignal, Yeddoldoddi, Chikalparvi, Iynoor, Pul Parmesh Dinni, protože všechny leží na březích řeky.

Karnatacké správní orgány se sice při odstranění následků záplav angažují, jenomže jejich pomoc je za-

měřená pouze na významné občany s vazbou na hinduistické kruhy a tisíce chudých z nižších společenských vrstev jsou ponechány svému osudu.

„Do našich vesnic v této kritické situaci zatím nedorazily vůbec žádné dodávky potravin, vody, zdravotnických potřeb ani oblečení, kdežto na opravu poškozeného chrámu Mantralya bylo už teď přislíbeno přes deset miliónů rupií,“ uvádí otec Maxim.

Důvod je prostý – všechny okolní vesnice jsou obývány lidmi označovanými jako daliti, kteří dříve, před oficiálním zrušením kastovního systému, patřili k nejnižší třídě tzv. nedotknutelných či vyvržených. „Místní správa se tudíž snaží budit dojem, že se v našich vesnicích vlastně nic tak vážného neděje. Přitom ani nevykonali žádné šetření v místě katastrofy a nevyhodnotili ztráty na životech a majetku,“ vysvětluje představený jezuitské misie.

Proto se rozhodl rozeslat dopis, ve kterém vyzývá všechny lidi dobré vůle k pomoci. „Můžete-li postrádat jakékoli potraviny, léky či oblečení, poskytnete úlevu trpícím a vaše obětavost bude nesmírně oceněna. Potřebujeme i dobrovolníky, kteří by se věnovali záchranným pracím.“ Podle posledních zpráv je na místě už několik dobrovolníků, kteří pracují s nejvyšším nasazením, jejich úsilí je ale podle slov jezuitského představe-

ného jen malou kapkou v moři. K záchranným skupinám se připojují i děti z rodin postižených záplavami, a učitelé z misie, kteří věnovali postiženým své vlastní oděvy.

Z Evropy není bohužel prakticky možné zorganizovat v krátkém čase dodávku materiálu, potravin či léků, a eventuální dobrovolníci by potřebovali příliš dlouhou dobu na přípravu, nezbytná očkování a aklimatizaci. Proto v našich podmínkách zůstává jako účinná forma pomoci a vyjádření účasti obětem jen finanční pomoc.

Ondřej Frühbauer

Podpořit potřebnou misi, která se kvůli záplavám náhle ocitla ve velké nouzi, je možné zasláním peněžního daru na bankovní konto České provincie Tovaryšstva Ježíšova č. 5076810002/4000, variabilní symbol 10851.

Dárcům částek nad 1000 Kč (fyzická osoba) nebo 2000 Kč (právnícká osoba) můžeme vystavit potvrzení pro odečtení daru od daňového základu, a to na požádání na adrese Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova – ekonomát, Ječná 2, 120 00 Praha 2, nebo na e-mailové adrese praha@jesuit.cz.

Zatopená budova jezuitské školy v Pannuru
(Foto Rachel Lawrence)

Václav Kolowrat

Kostel sv. Mikuláše na Malé Straně lze bez nadsázky označit za nejkrásnější a neznámější barokní stavbu Prahy. Tento výtvor dvou géníů, otce a syna Dientzenhoferových, stále přitahuje pozornost návštěvníků hlavního města.

Neméně pozornosti si však zaslouhuje i ten, bez něhož by tato perla baroka v Praze nestála – mladý jezuita, od jehož smrti letos 9. října uplynulo 350 let.

Jmenoval se Václav František a pocházel z rodu Libštejnských z Kolowrat. V šestnácti letech se stal univerzálním dědicem po svém strýci Františku Oldřichovi z Kolowrat, který zemřel bezdětný. Když mladý Václav vstoupil do jezuitského řádu, rozhodl se, že veškerý zděděný majetek věnuje na stavbu malostranského profesního domu jezuitů a nového kostela sv. Mikuláše. Toto zřeknutí se majetku učinil po dosažení plnoletosti roku 1654. Trvalo pak ještě dvacet let, než byla zahájena stavba domu (1674), a půl století uběhlo do zahájení stavby kostela (1704). Ani jedné ze staveb se Václav Kolowrat nedožil, zemřel mladý ve svých 25 letech jako student teologie v Římě. Jeho krátký život však zaujal už jeho současníky, a to nejen pro onu velkorysou malostranskou fundaci.

Předurčen být jezuitou

Život Václava z Kolowrat nese mnoho typicky „barokních“ rysů.

Narodil se v Praze 14. března 1634. Zprávy hovoří o tom, že již od plenek jej jeho otec Zdeněk Lev Libštejnský z Kolowrat zaslíbil Bohu – když jej navštívil jeden z jezuitů, aby mu k narození syna blahopřál, prohlásil jeho otec: „Tohoto chlapce dávám vám, pro vás se narodil, váš bude.“

Malý Václav pak vyrůstal s tímto „předurčením“ k řeholnímu stavu, až se nám dnes zdá skoro neuvěřitelné, že je vzal opravdu za své. Kdykoliv se ho někdo ptal, čím chce být, až vyroste, odpovídal: „Jezuitou.“ A tento sen ho nikdy neopustil. Nakonec se mu splnil, když 22. října 1650 vstoupil v Brně do noviciátu. Zde po dvou letech složil své řeholní sliby. Následně učil v Brně na gymnáziu, pak studoval filozofii v Olomouci a Praze. Během těchto let dával mnohokrát najevo, že touží odejít na studia do Říma a poté na misie do zámoří, přesněji do Číny. Nakonec představení jeho přání vyhověli a roku 1658 začíná studovat teologii v pověstném *Collegium Romanum*.

Avšak římské podnebí mu nesvědčilo, stejně jako strava, takže nakonec po roce pobytu ve Věčném městě a po několikaměsíční snaze o zotavení umírá. Pochován je v římském kostele sv. Ignáce, pod kaplí zasvěcené sv. Aloisi Gonzagovi a po boku sv. Jana Berchmanse, též dvou mladých studentů teologie, jimž se Řím stal bránou do nebe.

Duchovní zrání

Z několika dochovaných Václavových listů a spisů se lze dodnes dozvědět mnohé o jeho duchovním hledání a zrání. Též očití svědci jeho života o něm zanechali několik kratších i obsírných zpráv. Stojí za to do nich nahlédnout.

(Repro archiv)

V jeho době nebylo neobvyklé, že si malí chlapci vedle hry na vojáky hráli také na kněze. Ani malý Václav nebyl výjimkou. Autor jednoho z jeho životopisů nás zpravuje, že na stavbu a zdobení oltáříčků vydával kdejaký peníz, který dostal. Od šesti let malý Václav také ministroval. Jeho dětská zbožnost vzrostla poté, co začal v devíti letech docházet do školy při malostranském profesním domě jezuitů. Tam jej vždy zaujala vyprávění o misionářích a mučednících v dalekých krajích. Zprávy o jejich smrti při šíření evangelia byly v tehdejší době bestsellerem, mísícím v sobě exotiku, hrdinství a náboženský patos. Též v rostoucím Václavovi tyto příběhy vyvolávaly touhu jednou nastoupit na jejich cestu. Spolu s příběhy o mučednících jej ovšem zaujala i vyprávění o asketech a poustevnících. Sám v jednom listu přiznává, jak při hrách spolužáků o přestávce ve studiu, zvané rekreace, se stranil jejich společnosti, vyhledával samotu a někdy i odešel do lesa, kde snil o poustevnickém životě.

Jak se v něm během dospívání mísily nereálné dětské představy spolu s postupně zrajícími reálnými tužbami, lze vysledovat i ze zpráv o jeho životě v noviciátu. Na jedné straně se jeho touha po pokoře projevovala přáním být pokládán za blázna – přemlouval třeba představené, aby mu dovolili dělat hlouposti na brněnském náměstí, a pak aby pro něho příběhli ostatní novicové a jako

pomateného ho odvedli domů. Na druhé straně se jeho pokora projevovala i způsobem, který nebyl pouhou hrou. Když vstoupil do noviciátu, nechtěl, aby jeho jméno provázal šlechtický přídomek „z Kolowrat“, ani aby tak byl nadále osloven, a sám se začal důsledně podepisovat „civilním“ příjmením Kolowrat. Též všechny projevy přízně a protekce, které mu chtěli výše postavené osobnosti projevovat, rozhodně odmítal. Snaha utéci před touto společenskou výlučností jej vedla i k tomu, že od zahájení studia filozofie pravidelně prosil představené, aby jej poslali studovat ven ze země, nejlépe do Říma, aby, jak píše v jedné ze svých žádostí, nebyl na očích svým přátelům a příbuzným, kteří by jej mohli zrazovat od jeho touhy žít své řeholní povolání co nejdokonaleji a odejít do zámořských misí.

Přání být misionářem Václava nepouštělo ani po letech, kdy postupně vyrůstal z dětských snů. Naopak, získávalo reálné obrysy. Nejvíce k tomu přispěla návštěva misionáře z Číny otce Bernarda Diestela SJ, který se v Čechách zastavil na své cestě po Evropě. Stal se pro Václava tím, kdo jeho pouhý sen proměňoval v reálnou možnost, kdo se mu stal rádcem a přímluvcem v jeho žádostech, které předkládal představeným, aby jej k misijnímu poslání vybrali. Svolení generálního představeného G. Nickela přijmout jej v Římě ke studiu teologie bylo nakonec motivováno

právě touto neutuchající, upevňující se a dozrávající touhou.

Základy Václavovy zbožnosti je možno vystopovat už v době noviciátu. Během něho sepsal jakýsi traktát nazvaný *Ocenění Tovaryšstva a povolání v něm*. Sám pro sebe a pro představené v něm shrnuje osobní důvody, proč touží být členem řádu, řeholníkem a knězem. V jednom místě porovnává vztah mezi službou Bohu a přátelstvím s Bohem. „Je-li taková čest být služebníkem, což teprve být přítelem, druhem, rodinným příslušníkem, kteří mají vše společné.“ Je skutečně úchvatné vidět, jak asi osmnáctiletý novic je schopen rozlišovat mezi těmito dvěma typy vztahu k Bohu. Ve společnosti 17. století, jejíž život stál na dodržování vztahů nadřízenosti a podřízenosti, rozlišování mezi pány a služebníky, a který výrazně určoval i náboženské prožívání, takže Bůh byl viděn hlavně jako král, je muž je nejvyšší čest sloužit, je způsob vidění, ke kterému dospíval novic Václav Kolowrat, projevem skutečné duchovní zralosti už v mládosti. Ji lze považovat za zdroj jeho neutuchající misionářské touhy i jeho projevů zaslíbení se Bohu a Paně Marii, které během let své formace několikrát učinil. A ji lze považovat též za odkaz jeho života, který i přesto, že nedošel naplnění svých tužeb, nese v sobě inspirující potenciál dodnes.

Petr Havlíček SJ

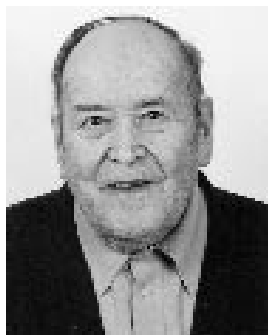
Fr. Václav Malý SJ

18. 8. 1914–16. 7. 2009

Bratr Václav Malý se narodil 18. srpna 1914 v Žiželevsi, tehdy v okrese Jaroměř, a pokřtěn byl 23. srpna 1914 ve farním kostele v Hoříněvsi. Jeho otec byl skladníkem. Václav měl čtyři sourozence – tři bratry a jednu sestru. Jejich rodina se po vzniku první republiky přestěhovala do Holešova-Všetul, kam odešel otec do cukrovaru za prací a kde také Václav navštěvoval základní školu. Po jejím ukončení se vyučil v Bystřici pod Hostýnem knihařem.

Dne 28. října 1937 vstoupil v Benešově do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova. Do noviciátu ho přijímal provinciál P. Bruno Restel a magistrem noviců byl P. Škarek a po něm P. Wamser. První sliby v Tovaryšstvu složil 29. října 1939 v Benešově. Po noviciátu pracoval v provinční tiskárně v Praze (1939–1944) a potom jako sakristián v Hradci Králové (1944–1947) a na Velehradě (1947–1950). Na Velehradě také složil 2. února 1948 své poslední řeholní sliby v Tovaryšstvu.

V dubnu 1950 byl spolu s ostatními jezuitu internován v Bohosudově a potom v Oseku u Duchcova, v Hej-

nicích a Bílé Vodě. Jako nevoják se nedostal do PTP, ale přesto byl poslán na práce při budování Klíčavské a Křimovské přehrady.

Po politickém uvolnění roku 1968 nastoupil bratr Václav Malý v březnu roku 1969 na Velehrad jako člen malé jezuitské komunity, kterou spolu s ním tvořili otcové Vašíček, Babíček a Pevný a bratr Heller. Všichni tito jezuité museli Velehrad v době normalizace zase opustit, jen bratr Malý zde jako sakristián zůstal a plných třicet pět let pečoval o baziliku a sloužil Bohu i potřebám farníků a poutníků. Nemálo tak přispěl k bohatství života víry, rozvíjejícího se kolem baziliky. Prožil zde památ-

nou cyrilometodějskou pouť v roce 1985 a také návštěvu papeže Jana Pavla II. po pádu komunizmu v roce 1990. V roce 2004 odešel na zasloužený odpočinek. Na velehradském Marianu jej strávil tiše a trpělivě ve vytrvalé modlitbě za církev a Tovaryšstvo. Poslední dny svého pozemského života prožil v uherskohradištské nemocnici, kde jej navštěvovali spolubratři a sestry cyrilky a odkud si jej 16. července ve večerních hodinách Pán povolal k sobě.

Na bratra Václava rádi vzpomínají všichni velehradští ministranti, protože v sakristii baziliky měli své útočiště. Když se vraceli ze školy a bylo špatné počasí, mohli v sakristii, která je dost prostorná, chvíli pobýt a dokonce si něco připravit na druhý den do školy. Z tohoto prostředí vzešlo několik kněžských a řeholních povolání, mj. jezuita otec Josef Horehled. Vzpomínají na něho rádi také kněží, kteří na Velehradě působili nebo měli se službou v bazilice něco společného. Saleziána P. Jana Gacíka, kaplana na Velehradě v sedmdesátých letech, například bratr Malý povzbuzoval a bránil před obavami staršího pana faráře a farnic, když hrál s mládeží fotbal a oživoval jejich společenství.

Bratr Václav byl představitelem předválečného Tovaryšstva, které se tak dobře zapsalo do dějin Velehradu. Byl strůjcem pořádku a Velehrad měl opravdu rád. V bazilice muselo

být všechno dobře připraveno na bohoslužby, a dokonce hodiny na věži musely jít podle rádia. Ty mu seřizovali jeho pomocníci. Každá bohoslužba začínala tím, že odbily hodiny na věži, pak se zazvonilo na zvonek u sakristie a šlo se k oltáři. Když se někdy stalo, že se kněz o několik minut opozdil, protože například zastupoval ve vedlejší farnosti a pro nesjízdnost cesty se nestihl včas vrátit, byl bratrem požádán, aby to lidem vysvětlil a poutní místo tím neupřelo.

Jistě na něho rádi vzpomínají i ti, kdo přicházeli pomáhat při úklidu v bazilice i kolem ní a také při různých opravách. Úcta a láska velehradských farníků k „panu frátrovi“, jak se mu říkalo, se projevila i při důstojných pohřebních obřadech, které doprovázel pěvecký sbor, a při průvodu na hřbitov s dechovou hudbou. S bratrem Václavem Malým SJ jsme se na Velehradě rozloučili v pátek 24. července. U oltáře sloužilo pohřební mši svatou dvaadvacet kněží, eucharistii předsedal a promluvil provinciál otec Hylmar, který provedl i obřady u hrobu. Na hřbitově se s ním za bývalé ministranty rozloučil rodák z Modré dp. Vlastimil Vaněk.

(red)

P. Vojtěch Ondřej SJ

16. 4. 1924 – 7. 10. 2009

Otec Vojtěch se narodil v Luboměři v okrese Nový Jičín. Jako student velehradského gymnázia vstoupil 14. srpna 1941 do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova v Benešově u Prahy a první řeholní sliby složil 15. srpna 1943 na Velehradě, kde také ještě během války prožil první dva roky studia filozofie. Po dalším roce studia v Brně pak do roku 1950 pracoval jako prefekt studentů gymnázia na Velehradě, odkud byl 14. dubna 1950 spolu s ostatními internován v Bohosudově. Následující léta prožil v pracovních táborech PTP v Komárně, Hájnicích a Banské Bystrici a v letech 1955–1960 byl vězněn. Kněžské svěcení přijal tajně 17. srpna 1951 ve Zvolenu z rukou biskupa Hnilici. Po propuštění pracoval v civilních zaměstnáních jako dělník a údržbář. Od října 1968 si pak mohl v Innsbrucku během tří semestrů doplnit studia teologie a vykonat třetí probaci. V roce 1970 nastoupil do duchovní správy v olomoucké arcidiecézi a působil jako administrátor farností Moravské Prusy, Dubany, Bystročice, Klenovice na Hané a Čehovice. Poslední řeholní sliby složil 15. srpna 1971 ve Velkém Újezdě

u Moravských Budějovic. Po sametové revoluci se otec Vojtěch stal v roce 1992 členem obnovené jezuitské komunity na Velehradě. Na velehradském Marianu prožil i léta po odchodu na odpočinek v roce 2005, kdy byl postupně stále více odkázán na pomoc svých obětavých opatrovatelů. Poslední týdny strávil ve starostlivé péči sester sv. Cyrila a Metoděje. Pán si jej k sobě povolal v první hodině dne 7. října, památky Panny Marie Růžencové.

S otcem Vojtěchem jsme se rozloučili v pondělí 12. října mší svatou v bazilice na Velehradě, pohřben byl na místním hřbitově. Odešel v něm obětavý a poctivý Boží služebník, jezuita a kněz, kterému nikdy nechyběl smysl pro humor. R. I. P.

(red)

Pomoc vnímat Boha

William A. Barry, William J. Connolly
Praxe duchovního doprovázení

Kostelní Vydří
 Karmelitánské nakladatelství 2009, 223 s.
 ISBN 978-80-7195-217-6

Práce jezuitů W. A. Barryho a W. J. Connollyho se čtvrt století od svého prvního vydání díky Karmelitánskému nakladatelství dostává do rukou i českému čtenáři jako dosud chybějící položka knihovny současné duchovní klasiky. Je to dobře kvůli jejímu obsahu, ale určitě i kvůli způsobu, jakým byla napsána, a přístupu ke skutečnosti, jehož je plodem.

Je americká v ryzím slova smyslu, protože svědčí o objevování nového světa, zde světa vnitřní lidské zkušenosti s tajemstvím, jež nazýváme Bůh. Je vážná a náročná, přitom však živá a optimistická. Využívá poznatků psychoterapie a přitom zů-

stává neochvějně duchovní s kořeny v křesťanské tradici. Ví, že není vše-lékem, a zná i jiné oblasti pastorační péče. Vychází z teologie důvěry v živého Boha živých, v mocného Boha, který s lidmi hovoří a naslouchá jim a učí je zodpovědné svobodě a životadárným vztahům.

Duchovní doprovázení se v knize chápe jako pomoc, kterou poskytuje jeden křesťan druhému, aby mu umožnil vnímat osobní Boží sdělování, odpovídat mu, růst v důvěrnosti s ním a prožívat jeho důsledky. Nesoustředí se na názory, ale na zkušenost tajemného Jiného, která se nejčastěji děje v modlitbě a odhaluje ve vnitřních stavech, jež jsou s ní spojené. Ty je třeba vnímat, k nim se musejí doprovázený i doprovázející neustále vracet, o ně jde i v supervizi.

Autoři na začátku osmdesátých let minulého století zachytili a shrnuli zkušenosti z deseti let práce v oblasti duchovního doprovázení otevřeného všem křesťanům. Předpokládali tehdy, že vlna zájmu o ně potrvá nejméně další desetiletí. Šťastná mylka! Tíhnutí k osobně prožívanému vztahu k Bohu trvá i u nás a tato moudrá kniha mu určitě prospěje. S časem nezestárla, a to je znamení Ducha.

František Hylmar SJ

Zprávy

Praha

■ V době třídní návštěvy papeže Benedikta XVI. v Praze, Brně a Staré Boleslavi zavítal do Česka také jezuitský teolog a kardinál Tomáš Špidlík. Kardinál se zúčastnil několika setkání se Svatým otcem. V sobotu 26. září odpoledne byl mezi politickými, společenskými a kulturními osobnostmi země, s kterými se Petrův nástupce setkal na Pražském hradě, a večer slavil spolu s papežem, biskupy, kněžími, zástupci řeholních komunit a sekulárních institutů a hnutí nešpory v katedrále sv. Víta.

Špidlík nechyběl ani mezi koncelebranty během papežských bohoslužeb v Brně a Staré Boleslavi a na setkání Kristova náměstka s akademickou obcí v neděli 27. září večer ve Vladislavském sále Pražského hradu.

■ V rámci cyklu pořadů Světci a svědci se režisér M. Kučera zaměřil na jezuitského misionáře, astronoma, matematika a hudebníka Karla Slavička. Portrét prvního českého sinologa a řeholního kněze, který se stal oblíbencem čínského císaře, odvysílala ČT 2 v neděli 8. srpna.

Brno

■ Nadační fond Campianus připravil na historicky první apoštolskou ná-

vštěvu města Brna papežem Benediktem XVI. v neděli 27. září tři nové zvony, které Svatý otec požehnal při bohoslužbě na tuřanském letišti. Největší zvon, určený pro brněnský jezuitský kostel, je darem města Brna a je pojmenován podle P. Martina Středy SJ. Zvony odlila zvonařská dílna Rudolfa Pernera z Pasova.

Olomouc

■ Letošní akademický rok zahájila slavnostní studentská bohoslužba 23. září v barokním kostele Panny Marie Sněžné. Předsedal jí olomoucký arcibiskup Jan Graubner. Slavnostní atmosféru dotvářela svým zpěvem tradičně kvalitní schola a na 500 mladých. Po skončení liturgie se během ohlášek představili zástupci Vysokoškolského katolického hnutí z jednotlivých fakult. Poté se ještě velká skupina přesunula do studentského centra Aletti, kde byla slavnostně otevřena nově zrekonstruovaná a vybavená čajovna.

Klatovy

■ Už třetí ročník úspěšného projektu Barokní jezuitské Klatovy byl ve dnech 24.–26. dubna věnován jezuitskému školství. Letos začala tato akce, pořádaná občanským sdružením Klatovské katakomby, už v pátek setkáním přednášejících se

studenty klatovského gymnázia. V sobotu pokračovala již tradičně přednáškami pro veřejnost v Městské knihovně, sídlící v bývalé jezuitské koleji. Mezi přednášejícími byl tentokrát také zahraniční host P. Thomas Roach SJ, sekretář generálního představeného jezuitů pro školství.

V rámci letošní akce byl též představen nový projekt rekonstrukce klatovských katakomb „Klatovské katakomby 2010“, který z hlediska klimatologického zpracoval Ing. Jan Červenák a z historického novou expozici připravuje Dr. Karel Černý. Projekt počítá s propojením všech tří jezuitských staveb – kostela, koleje a gymnázia.

Děčín

■ Křesťanská základní škola Nativity má za sebou první rok své existence. Na začátku září se rozšířila o dvě další třídy, jelikož do nového školního roku přijala na dvacet nových žáků. Proto během prázdnin došlo také k drobným úpravám v budově školy. Zároveň byl rozšířen pedagogický sbor a jmenována nová ředitelka školy, již je od prvního srpna dosavadní učitelka angličtiny Jindřiška Vopatová.

Vatikán

■ V pořadí již druhý biskupský synod o Africe se konal od 4. do 25. října ve Vatikánu. Papež Benedikt XVI. pro tuto příležitost jmenoval otce Michaela Czernyho SJ, kanadského

jezuitu původem z Brna, adiutorem secretarii specialis. Hlavní téma letošního synodu znělo „Církev v Africe ve službách smíření, spravedlnosti a míru“.

Úkolem adiutora je poskytovat odbornou pomoc a spolupráci při přípravě synodních dokumentů a zpráv. Synod kladl důraz na témata, jako jsou globalizace, válka a disfunkční politické instituce. Dotýkal se samozřejmě i problematiky nemoci AIDS a zaměřoval se hlavně na snahy církve o podporu zdravotní prevence a formování „sociálně a morálně zodpovědného jednání“.

Jezuité v Africe pomáhají už po mnoho let bojovat s nemocí AIDS. Jsou přítomni ve 32 afrických zemích a sdružení v *African Jesuit AIDS Network*. Tato síť podporuje právě ty africké spolubratry, kteří se snaží zmírnit utrpení nemocných AIDS a zabránit rapidnímu šíření této nemoci pomocí různých preventivních programů.

Síť AJAN byla založena v červenci 2002, od ledna 2003 je řízena z Nairobi a koordinátorem je právě Michael Czerny.

Castel Gandolfo

■ Papež Benedikt XVI. ve středu 16. září odpoledne navštívil nové sídlo Vatikánské astronomické observatoře v areálu papežského letního sídla v Castel Gandolfo, aby nové prostory požehnal. Objekt se nachází jen dva kilometry od papežského

paláce, kde observatoř sídlila původně, na okraji rozsáhlého komplexu tohoto letoviska.

Přesun observatoře do nového objektu je mimo jiné způsoben i tím, že roste objem její práce. Nové sídlo je nyní v prostorách kláštera baziliánek na náměstí Pia di Albano, přesunuly se tam kanceláře a knihovna s 22 tisíci svazků. V nové budově je také konferenční sál, učebny pro letní školu a rezidence jezuitské komunity. Přibyly i pokoje pro hosty, které poslouží k ubytování vědců a badatelů. Přemístěna byla též slavná sbírka meteoritů a některé další cenné přístroje jako staré dalekohledy a astroláby. V papežském paláci však naopak zůstaly oba největší dalekohledy pod kopulemi na terase, které budou dále sloužit k didaktickým účelům. Na původním místě stojí i další dva přístroje, které mají vysokou historickou hodnotu.

Od 15. října 2009 do 16. ledna 2010 je ve Vatikánských muzeích výstava astronomických přístrojů od dob Galilea až do dneška, kde jsou mezi nejdůležitějšími exponáty také dalekohledy Vatikánské observatoře. Ředitel observatoře José Gabriel Funes SJ má ovšem smělé plány a v budoucnu by chtěl vybudovat v Castel Gandolfu nové astronomické muzeum.

Řím

■ Český kardinál Tomáš Špidlík oslavil 22. srpna 60. výročí svého kněžského svěcení. Papež Benedikt XVI. zaslal při této příležitosti jubilantovi blahopřejný telegram, v němž mu vyjádřil svou duchovní blízkost. Papežův list je pro českého kardinála velkou poctou, které se obvykle dostává jen nejvýznamnějším osobnostem církve.

Tomáš Špidlík se sice 5. května tohoto roku vážně zranil, když upadl a zlomil si nohu v krčku. Po úspěšné operaci a rehabilitaci se od konce července již opět věnuje své práci: dále píše knihy a připravuje promluvy pro rozhlas.

Bratislava

■ Slovenská provincie jezuitského řádu má nového představeného. Generál Adolfo Nicolás jmenoval 13. července slovenským provinciálem P. Petra Bujka. Úřad převezme 31. října z rukou dosavadního představeného P. Jána Ďačoka.

Benátky

■ Na filmovém festivalu v Benátkách byl 10. září představen dokumentární film „Matteo Ricci, jezuita v království draka“. U příležitosti blížícího se 400. výročí úmrtí slavného křesťanského misionáře v Číně snímek natočil albánský režisér Gjon Kolndrekaj.

Jubileá

P. Stanislav Peroutka	Hostýn	6. 12.	40 let kněžství
P. Tomáš Špidlík	Řím	17. 12.	90 let
P. Vlastimil Ovčáčík	Velehrad	28. 12.	80 let
P. Antonín Vedral	Praha	27. 12.	75 let

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 20. května do 24. srpna 2009

Ing. Karel Voplakal, Praha; Vít Kuběna; Ludmila Kovaříková; P. Jan Pospíšil SJ, Praha; Alena Chmelová; Antonín Koniáš; MUDr. Dagmar Pohunková, Praha; Mílada Fibichová; Hulánová, Praha; Josef Kočíš; Ondřej Rudecký, Zlín; Stanislav Tománek, Štítná nad Vláří; Ignác Žalčík, Bystřice pod Hostýnem; Josef Sýkora, Kroměříž; Vanda Ovečková, Ostrava-Poruba; PhDr. Anna Rollová, CSc., Praha; Marie Hrunková, Praha; Prof. PhDr. Josef Unger, Brno; Sestry Těšitelky BSV; P. Jan Daněk, Nové Město na Moravě; Miroslav Lev, Havířov; RNDr. Josef Jakubec, Olomouc; Vladimír Ráček; P. Josef Šindar, Tišnov; A. Čunková; Josef Navrátil, Brno; Marie Stloukalová, Brno; Aleš Wagenknecht, Kolín; Anna Hanáková, Olomouc; Marie Pavlů, Brno; František a Anna Bačovi; Zdena Navrátilová, Bludov; Šamonilovi, Rájec-Jestřebí; Ing. Jan Kostecký, Praha; Ludmila Váchalová, Bor u Tachova; P. Jiří Hájek, Stříbro; Jana Sobková, Frýdek-Místek; Ing. Antonín Špulák, Červený Kostelec; MUDr. Venuše Šmejkalová, Kolín; Karel Gleisner, Mladá Boleslav; Jaroslav Jahoda, Roztoky u Prahy; Prof. MUDr. Ladislav Pilka, Brno; Anna Kubíková, Tvrdonice; Marie Kočtářová, Odry; Jožákovi, Chrást u Chrudimě; Marie Blechová, Ivančice; Jan Kunert, Dolní Čermná; Josef Daněk, Velehrad; Miloslav Popelka, Jalubí; Jan Hruza, Ostravice; M. Pavlíčková, Praha; Slávka Bulíková, Praha; Miroslav Téra, Trutnov; Marie Jakoubková, Jihlava; JUDr. Zdeněk Chudoba, Nové Město na Moravě; Josef Stoklášek, Otrokovice; P. Josef Šik, Brno-Lesná; Vít Blaha, Vracov; Vojtěch Koutný, Kladky; Jitka Závodná; Karel Stein, Děčín-Bělá; Ing. Jan Rabiňák; Římskokatolická duchovní správa, Svätý Hostýn; Jaroslava Kalinová, Brno; Vladimír Čuprunov, Praha; Ludmila Porazilová; Sestry Congregatio Jesu, Horní Maxov; Bohuslava Pavlů, Brno; Ing. Ladislav Nosek; Karel Štáva, Smečno; P. Jan Birka, Všetaty; Jan Ševčík; Alice Šmotková, Praha; Marie Matušová, Horní Lideč; Dr. Bernarda Dvořáková, Brno; Jarmila Neumannová, Praha; Václav Uhlíř, Nové Město na Moravě; Bohuslav Bilavčík, Staré Město u Uherského Hradiště; Zdeněk Míček, Vidče; Pavel Kahoun, Praha; Ing. Jiří Holík, Šternberk; Ing. Štefan Richter, CSc., Říčany; Ing. Eliška Machová, Teplice; Alžběta Korpasová, Havířov; MUDr. Ivan Říha, Prachatice; Jana Fialová; Václav Brich, Kropáčova Vrutice; Otakar Regner, Červený Kostelec; Ing. Václav Benda, Brno; Marie Niedermertlová, Přibyslav; Sestry voršílky; Lukáš Pomikálek; Věra Blažková, Břeclav; Josef Dušek, Hradec nad Moravicí; Emílie Blahová; Vít Machálek, Brno; Mons. Josef Veselý, Opava; Pavel Havlíček; Ing. Jindra Grecová, Praha; Libuše Blahovcová; Mílada Schneiderková; Dr. Antonín Čech, Zlín; Jan Dosoudil; Jindřiška Svobodová, Praha; Marie Dlapková, Střelice u Brna; Jiřina Bartáková, Dobruška; Marie Burešová, Brno; Alois Ondřej, Zubří; Ing. Ivo Rudolf, CSc., Kroměříž; Kristina Krupová, Český Těšín; Václav Sobíšek, Praha; Bohumil Švehla, Sušice; Emanuel Míček; Dr. Karel Kotyza, Prostějov; Anna Trtková, Hustopeče; Vilém Matausch, Praha; P. Petr Ovečka SJ, Praha; Alena Poplštejnová, Strakonice; Josef Slačík, Prachatice; Štěpánka Salajková, Dolní Bojanovice; MUDr. Marie Rádllová, Praha; MUDr. Jan Kotásek, Dubňany; Josef Mléčka ml., Uherské Hradiště; Eva Raydusová, Jesenice u Prahy; František Hradil, Stará Ves; Tomáš Pelc, Frýdek-Místek; Josef Jakubiček, Zlín; Hana Ondřejková, Praha; Pavel Rathouský, Rychnov nad Kněžnou.

Všem dárcům upřímně děkujeme